

The Relationship Between The Level of Speaking Anxiety and Speaking Performance

Konuşma Kaygı Düzeyi ile Konuşma Başarımı Arasındaki İlişki*

Şaziye GÖLPINAR**

Ergün HAMZADAYI***

Nihat BAYAT****

Geliş / Received: 19.05.2018

Kabul / Accepted: 18.07.2018

ABSTRACT: The aim of this study is to examine the relationship between the level of speaking anxiety and speaking performance of the 8th grade students. The study was designed as a quantitative research in which relational screening model was utilized. Participants are 32 8th graders in a secondary school in Gaziantep during the 2016-2017 educational year. The data of this study was obtained through two separate tools. The data on speaking performance levels was collected through analyzing the video recordings of students giving a prepared speech with speaking assessment form. The data on students' level of anxiety was determined with speaking anxiety scale. One of the results obtained from the study shows that there is a negative significant correlation between students' speaking anxiety levels and speaking performance. Another result found out in this study is that participants' scores for speaking anxiety, speaking performance and speaking pattern which is a sub-dimension of speaking performance do not vary by gender significantly. The third result also shows that models for speaking anxiety scores predicting speaking performance, speaking patterns and linguistic awareness were significant, and that the model for speaking anxiety predicting speaker's psychological state was not significant.

Keywords: speaking anxiety, speaking performance, verbal communication.

ÖZ: Bu araştırmanın amacı, 8. sınıf öğrencilerinin konuşma kaygı düzeyleri ile konuşma başarımları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen nicel bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Katılımcılar 2016-2017 eğitim öğretim yılında Gaziantep'te bulunan bir ortaokulda öğrenimlerini sürdüren ve 8. sınıfa devam eden 32 öğrencidir. Araştırmanın verileri iki farklı araçla elde edilmiştir. Katılımcıların konuşma başarımları düzeylerine ilişkin veriler, yaptıkları hazırlıklı konuşmaların video kayıtlarının konuşma değerlendirme formu aracılığıyla çözümlenmesi sonucunda elde edilirken kaygı düzeylerine ilişkin veriler ise konuşma kaygı ölçeği kullanılarak belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen sonuçlardan biri bireylerin konuşma kaygı düzeyleri ile konuşma başarımları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğudur. Diğer bir sonuç katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımları ve konuşma başarımlarının alt boyutlarından konuşma düzeni puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemesidir. Üçüncü sonuç ise bireylerin konuşma kaygılarının konuşma başarımları, konuşma başarımlarının alt boyutlarından konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarını yordamalarına ilişkin kurulan modellerin anlamlı olduğu, konuşma kaygılarının konuşmacı psikolojisi puanlarını yordamasına ilişkin kurulan modelin ise anlamlı olmadığı yönündedir.

Anahtar sözcükler: konuşma kaygısı, konuşma başarımları, sözlü iletişim.

* Bu makalenin kısa bir özeti 16-18 Kasım 2017 tarihlerinde Krakow/POLONYA'da gerçekleştirilen Uluslararası Farkındalık Konferansı'nda sunulmuştur.

** Öğretmen, MEB, saziyegolpinar@gmail.com

*** Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, ehamzadayi@myinet.com

**** Doç. Dr., Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi, nihatabayat@gmail.com

Giriş

Bireyin anlaşılır biçimde kendisini ifade edebilmesinin iş, aile ve sosyal yaşamındaki başarısında önemli bir rolü olduğu söylenebilir. Üzerinde toplumca uzlaşmış sembollerle zihinde kodlanan iletinin sesler aracılığıyla aktarılması olarak tanımlanabilen konuşma, bireyin kendisini ifade etmesinde kullanabileceği en etkili araçtır.

Günlük yaşantımızdaki hazırlıksız konuşmalarda ya da topluluk önünde yapılan konferans veya söyleşilerde olduğu gibi hazırlıklı konuşmalarda da temel amaç bir iletiyi tam anlamıyla karşıdakine aktarabilmektir. Ancak araştırmalar (Akkaya, 2012; Demirel, 2004; Gündüz, 2007; Sallabaş, 2011; Yıldız, 2008) konuşma sürecinde bireylerin kimi zaman iletişimi engelleyecek derecede sorunlar yaşayabildiklerini göstermektedir. Gereksiz yere kullanılan sözcükler, söyleyiş hataları, birbirine karıştırılan sözcükler, çekingenlik, yerel ağızla konuşma, kısa ve yetersiz konuşma, dağınık konuşma, sözcük dağarcığının zayıflığı, zihinsel kurgulama yetersizlikleri, kullanılan dilin kurallarına hâkim olmama, dilbilgisi kurallarını uygulayamama gibi durumlar bu konuşma sorunlarından bazılarıdır (Akkaya, 2012). Konuşma sürecinde beliren bu sorunların kaynağında fizyolojik (ağız, diş, ses tellerindeki bozukluk vb.) ve sosyolojik nedenler (dil katmanlaşması, çevre vb.) olabileceği motivasyon, tutum, kaygı gibi psikolojik nedenler de olabilir.

Bireyin karşıdakine vermek istediği iletiyi tam ve düzgün bir biçimde ifade edebilmesi konuşmanın daha çok bilişsel yönüyle; bu ifade ediş sürecindeki vurgu ve tonlama, el kol hareketleri ve göz teması gibi etmenler ise daha çok konuşmanın fiziksel yönüyle ilgilidir. Konuşma sürecinin bir başka önemli bileşeni ise konuşmaya karşı geliştirilen duyuşsal tepkilerdir. Bireyin konuşmaya olan güdüsü ve tutumu, konuşma becerisine yönelik özyeterlik algısı, konuşma öncesinde ve sırasındaki kaygı düzeyi konuşmanın duyuşsal boyutunu oluşturur. Bu tür duyuşsal etmenlerden kaygının konuşma başarımı açısından önem taşıdığı söylenebilir.

Işık (1996), kaygıyı tehdit edici bir etken karşısında bireyin hissettiği huzursuzluk ve endişe durumu olarak tanımlar. Benzer biçimde Ellis (1994) de kaygının önceden sezilen tehlikeye karşı algılanan güçsüzlük veya çaresizlik duygusu olduğunu belirtir. Jalongo & Hirsh (2010) ise psikologların kaygı hakkındaki görüşlerini şu şekilde özetlemişlerdir:

- Kaygı öğrenmeyi olumsuz yönde etkileyen bir duygudur.
- Korku mevcut tehditlere veya yakın tehditlere; kaygı, hayal veya uzak tehditlere karşı geliştirilen bir tepkidir.
- Kaygı, benlik saygısını tehdit eden çaresizlik duygusudur.
- Kaygı yoğun olduğunda, çocuklar odaklanma sorunları yaşar.

Ellis (1994) kaygının, kişilik, durum ve olay kaynaklı olmak üzere üç türünden söz eder. Kişilik kaygısı insanın karakteri ve duyuşsal yapısı ile ilgilidir. Durum kaynaklı kaygıda belirli bir duruma karşı geliştirilen olumsuz anlamda duyuşsal tepkiler yer alır.

Olay kaynaklı kaygı ise belirli olaylar karşısında yaşanan güçsüzlük duygusudur. Yaman (2014) ise kaygının durumluk ve sürekli olmak üzere iki türüne vurgu yapar. Durumluk kaygı, “çevre şartlarına bağlı bir stresten dolayı ortaya çıkan, çoğunlukla mantıki sebeplere bağlı, başkalarının da nedeni anlaşılabilen ve genellikle her bireyin yaşadığı geçici duruma bağlı bir kaygı biçimi” anlamına gelir (Öner & Le Compte, 1998; akt. Yaman, 2014). Sürekli kaygı ise, “stres yaratan durumun tehlikeli ya da tehdit edici olarak algılanması ve bu tehditlere karşı, durumluk duygusal reaksiyonların frekansının ve yoğunluğunun artması ve süreklilik kazanması” olarak tanımlanır (Özgüven, 2000; akt. Yaman, 2014).

Daha çok durumluk kaygı türü olarak değerlendirilebilecek konuşma kaygısı “topluluk önünde veya karşılıklı gerçekleşen konuşmalarda bireyin konuşmaktan kaçınması veya konuşmanın zorunlu olması durumunda bireyin heyecanlanması, kendini yeterince ifade edememesi, yüzünün kızarması, kalp atışlarının hızlanması” (Keşaplı & Çiftçi, 2017) gibi fiziksel ve zihinsel belirtilerle kendini gösterebilir.

Alanyazına bakıldığında dil becerileri ile kaygı arasındaki ilişkileri inceleyen çalışmaların ağırlıklı olarak ikinci dil (D2) öğrenen öğrenciler üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir. Araştırmaların sonuçları (Aida, 1994; Elkhafafi, 2005; Horwitz, Horwitz ve Cope, 1986; Humphries, 2011; MacIntyre, 1999; MacIntyre & Gardner, 1994; Liu & Jackson, 2008; Hewitt & Stephenson, 2012; Kamridah ve diğerleri, 2016) kaygının D2 performansı üzerinde olumsuz bir etkisi olabileceği ve bu etkiye bağlı olarak öğrencilerin normalden daha kötü performans sergileyebildikleri yönündedir. Anadildeki konuşma başarımı ile konuşma kaygısını inceleyen sınırlı sayıda çalışma (Menzel & Carrell, 1994; Baki & Kahveci, 2017) bulunmaktadır. Bu bağlamda konuşma kaygısı ile konuşma başarımı arasındaki ilişkileri sınavan çalışmalara gereksinim duyulduğu söylenebilir. Öte yandan konuşma kaygısı ile konuşma başarımı arasında bir ilişki olup olmadığının belirlenmesinin konuşma becerinin geliştirilmesine yönelik alınması gereken önlemler konusunda uygulayıcılara yol gösterici olacağı düşünülmektedir. Bu açıklamalar doğrultusunda çalışmanın amacı konuşma kaygı düzeyleri ile konuşma başarımları arasındaki ilişkiyi incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda araştırmada şu sorulara yanıt aranmıştır.

1. Katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanlarına ilişkin betimsel istatistikler nasıldır?
2. Katılımcıların konuşma kaygısı ile konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları arasındaki ilişkiler nasıldır?
3. Katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarısı, konuşma başarısının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?
4. Katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, veri toplama araçları ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ilişkisel tarama modelinde gerçekleştirilen nicel bir araştırmadır. İlişkisel tarama modelleri, iki veya daha çok sayıdaki değişken arasında birlikte değişimin varlığını ve derecesini belirleyen araştırma modelleridir (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırma, 2016-2017 eğitim öğretim yılının ikinci döneminde Gaziantep'te bulunan bir ortaokulda 8. sınıfa devam eden 16 kız, 16 erkek olmak üzere toplam 32 öğrenciyle gerçekleştirilmiştir.

Veri Toplama Araçları

Araştırmanın verileri, öğrencilerin doğal ortamlarını bozmamak adına sınıfta düzeylerine uygun bir konuda yaptıkları yaklaşık beşer dakika süren hazırlıklı konuşmaların video kayıtlarının alınması yoluyla ve konuşma kaygısı ölçeği ile konuşma değerlendirme formu kullanılarak elde edilmiştir.

Araştırmada, hazırlıklı konuşma yaptıktan sonra öğrencilere Demir ve Melanlıoğlu (2014) tarafından geliştirilen “Ortaokul Öğrencileri İçin Konuşma Kaygısı Ölçeği” uygulanmıştır. 33 maddeden oluşan ve beş faktörlü bir yapı gösteren ölçeğin iç tutarlılığı için Cronbach Alpha katsayısı 0.72 olarak belirtilmiştir.

Hazırlıklı konuşmalar, video kayıtları izlenerek, Likert tipi “Konuşma Değerlendirme Formu”na göre -alanında beş yıl deneyimli bir uzman tarafından değerlendirilmiştir. Sargın (2006) tarafından geliştirilen ve güvenilirlik katsayısı 0.89 olan Konuşma Değerlendirme Formu beşli likert tipindedir. 51 maddeden oluşan ölçeğin alt boyutları ise Konuşma Düzeni, Dil Bilinci (Bilgi ve Dili Kullanma Becerisi) ve Konuşmacının Psikolojik Durumu'dur.

Verilerin Analizi

8. sınıf öğrencilerinin konuşma kaygı düzeyleri ile konuşma başarımlarını belirlemeyi ve aralarında bir ilişkinin olup olmadığını saptamayı amaçlayan bu araştırmada veriler istatistik programı kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın ilk iki sorusu aritmetik ortalama ve standart sapma dikkate alınarak incelenmiştir. Araştırmanın bağımlı değişkeni olan konuşma başarımları ve alt boyutları ile araştırmanın bağımsız değişkeni olan konuşma kaygısı arasındaki ilişkinin düzeyi, yönü ve anlamlılığı Pearson korelasyon katsayısı ile hesaplanmıştır. Konuşma kaygısının öğrencilerin genel konuşma başarımlarının anlamlı bir yordayıcısı olup olmadığı ise varsayımlar incelendikten sonra regresyon analizi ile belirlenmiştir.

Bulgular

Katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanlarına ilişkin betimsel istatistikler nasıldır?

Tablo 1. Konuşma Kaygısı, Konuşma Başarımı, Konuşma Başarımının Alt Boyutlarını Oluşturan Konuşma Düzeni, Dil Bilinci ve Konuşmacı Psikolojisi Puanlarına İlişkin Betimsel İstatistikler

	Konuşma Kaygısı	Konuşma Başarımı Toplam Puanı	Konuşma Başarımı Alt Boyutları		
			Konuşma Düzeni	Dil Bilinci	Konuşmacı Psikolojisi
N	32	32	32	32	32
Ortalama	72,4688	125,5000	56,6250	55,9063	12,9688
Std. Sapma	18,93450	13,42362	8,63881	5,26314	1,33161
Ranj	69,00	69,00	46,00	28,00	5,00
Minimum	42,00	90,00	32,00	43,00	12,00
Maksimum	111,00	159,00	78,00	71,00	17,00

Tablo 1 incelendiğinde katılımcıların konuşma kaygısı puan ortalamalarının 72,4688, konuşma başarımı puan ortalamalarının 125,5000 olduğu görülmektedir. Konuşma başarımı alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni puan ortalamalarının 56,6250, dil bilinci puan ortalamalarının 55,9063 ve konuşmacı psikolojisi puan ortalamalarının 12,9688 olduğu görülmektedir.

Katılımcıların konuşma kaygısı ile konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları arasındaki ilişkiler nasıldır?

Bu araştırma sorusuna yanıt aramak için Spearman korelasyon katsayıları hesaplanmıştır.

Tablo 2. Konuşma Kaygısı ile Konuşma Başarımı, Konuşma Başarımının Alt Boyutlarını Oluşturan Konuşma Düzeni, Dil Bilinci ve Konuşmacı Psikolojisi Puanları Arasındaki İlişkiler

	Konuşma Kaygısı	Konuşma Başarımı	Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşma Düzeni	Konuşma Başarımı Alt Boyutu Dil Bilinci	Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşmacı Psikolojisi
Konuşma Kaygısı	1				
Konuşma Başarımı	-,441*	1			
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşma Düzeni	-,454**	,933**	1		
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Dil Bilinci	-,241	,678**	,448*	1	
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşmacı Psikolojisi	-,231	,269	,074	,421*	1

** 0.01 düzeyinde anlamlı

*0.05 düzeyinde anlamlı

Öğrencilerin, konuşma kaygısı puanı ile konuşma başarımları puanları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki vardır. Öğrencilerin, konuşma kaygısı puanı ile konuşma başarımlarının alt boyutlarından “Konuşma Düzeni” arasında orta düzeyde negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin konuşma kaygısı puanı ile belirtilen diğer alt boyutların puan değerleri arasında istatistiksel olarak anlamlı düzeyde ilişki belirlenmemiştir.

Katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımları, konuşma başarımlarının alt boyutlarını oluşturan konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

Bu araştırma sorusuna yanıt aramak için Mann Whitney U testi yapılmıştır.

Tablo 3. Konuşma Kaygısı, Konuşma Başarımları, Konuşma Başarımlarının Alt Boyutlarını Oluşturan Konuşma Düzeni, Dil Bilinci ve Konuşmacı Psikolojisi Puanlarının Cinsiyete Göre Farkı

	Cinsiyet	N	Sıra Ortalaması	U	p
Konuşma Kaygısı	Erkek	16	19,47	80,500	,073
	Kadın	16	13,53		
	Toplam	32			
Konuşma Başarımları	Erkek	16	14,63	98,000	,270
	Kadın	16	18,38		
	Toplam	32			
Konuşma Başarımları Alt Boyutu Konuşma Düzeni	Erkek	16	15,47	111,500	,539
	Kadın	16	17,53		
	Toplam	32			
Konuşma Başarımları Alt Boyutu Dil Bilinci	Erkek	16	12,81	69,000	,026
	Kadın	16	20,19		
	Toplam	32			
Konuşma Başarımları Alt Boyutu Konuşmacı Psikolojisi	Erkek	16	12,50	64,000	,015
	Kadın	16	20,50		
	Toplam	32			

Tablo 3 incelendiğinde, katılımcıların konuşma kaygısı, konuşma başarımları ve konuşma başarımlarının alt boyutlarından konuşma düzeni puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermediği görülmektedir, ($p>0.05$). Konuşma başarımlarının alt boyutlarından dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermektedir, ($p<0.05$). Kadınların dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanları erkeklerden anlamlı düzeyde yüksektir.

Katılımcıların konuşma kaygıları konuşma başarımları, konuşma başarımlarının alt boyutlarından konuşma düzeni, dil bilinci ve konuşmacı psikolojisi puanlarını anlamlı bir şekilde yordamakta mıdır?

Bu araştırma sorusuna yanıt aramak için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 4. Model özeti ve ANOVA sonuçları

	Kareler toplamı	sd	R	R ²	F	p
Konuşma Başarımları Regresyon	1293,460	1	,481	,232	9,040	,005

	Artık	4292,540	30				
	Toplam	5586,000	31				
Konuşma Başarımı Alt Boyutu	Regresyon	526,668	1	,477	,228	8,842	,006
Konuşma düzeni	Artık	1786,832	30				
	Toplam	2313,500	31				
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Dil bilinci	Regresyon	140,497	1	,404	,164	5,869	,022
	Artık	718,221	30				
	Toplam	858,719	31				
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşmacı psikolojisi	Regresyon	1,351	1	,157	,025	,756	,392
	Artık	53,618	30				
	Toplam	54,969	31				

Yordayıcı değişken olan konuşma kaygısı puanı ile yordanan değişkenler olan konuşma başarımı, konuşma düzeni ve dil bilinci puanları arasındaki ilişkiler orta düzeydedir. Konuşmacı psikolojisi ile konuşma kaygısı arasındaki ilişki ise düşük düzeydedir. Analiz sonuçları incelendiğinde, bireylerin konuşma kaygılarının konuşma başarımı, konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarını yordamalarına ilişkin kurulan modellerin anlamlı olduğu ($p < 0.05$), konuşma kaygılarının konuşmacı psikolojisi puanlarını yordamasına ilişkin kurulan modelin ise anlamlı olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$).

Tablo 5. Regresyon Modeli

	Değişken	Katsayı	Std. Hata	β	t	p
Konuşma Başarımı	Sabit	150,223	8,490		17,694	,000
		-,341	,113	-,481	-3,007	,005
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşma düzeni	Sabit	72,401	5,478		13,217	,000
		-,218	,073	-,477	-2,974	,006
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Dil bilinci	Sabit	64,054	3,473		18,444	,000
		-,112	,046	-,404	-2,423	,022
Konuşma Başarımı Alt Boyutu Konuşmacı psikolojisi	Sabit	13,768	,949		14,509	,000
		Konuşma Kaygısı	-,011	,013	-,157	-,869

Tablo 5’de sunulan, regresyon katsayısının anlamlılığına ilişkin t testi sonuçlarına göre bireylerin konuşma kaygıları konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarından konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarının anlamlı bir yordayıcısıdır, konuşmacı psikolojisi puanları üzerinde ise anlamlı bir yordayıcı değildir.

Analiz sonuçlarına göre regresyon eşitlikleri;

$$\text{Konuşma başarımı} = 150,223 - 0,341 \text{ Konuşma Kaygısı}$$

$$\text{Konuşma düzeni} = 72,401 - 0,218 \text{ Konuşma Kaygısı}$$

$$\text{Dil bilinci} = 64,054 - 0,112 \text{ Konuşma Kaygısı}$$

Model incelendiğinde konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artış, konuşma başarımı puanlarında 0,341 puanlık azalışa neden olmaktadır. Konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artış konuşma düzeni puanlarında 0,218 puanlık azalışa neden olmaktadır. Konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artış dil bilinci puanlarında 0,112 puanlık azalışa neden olmaktadır.

Sonuç ve Tartışma

Araştırmadan elde edilen sonuçlardan biri bireylerin konuşma kaygı düzeyleri ile konuşma başarımları arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğudur. Öğrencilerin, konuşma kaygısı puanı ile konuşma başarımının alt boyutlarından “Konuşma Düzeni” arasında orta düzeyde negatif yönlü istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki gözlenmiştir. Çalışmaya katılan öğrencilerin konuşma kaygısı puanı ile belirtilen diğer alt boyutların puan değerleri arasında düşük düzeyde negatif yönlü bir ilişki olsa da bu düzey istatistiksel olarak anlamlı değildir. Bu çalışmada elde edilen konuşma kaygısıyla konuşma başarımı arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu yönündeki sonuç Menzel & Carrell (1994) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Menzel & Carrell (1994) konuşma başarımının kalitesi ile toplam hazırlık süresi, görsel bir yardım hazırlamak için harcanan zaman, provalar, sessizce prova zamanı, yüksek sesli prova yapılması, kütüphanenin dışında araştırma yapılması gibi değişkenler arasında pozitif yönlü anlamlı ilişkiler; konuşma kaygısı ile performans kalitesi arasında ise negatif yönlü ilişkiler olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan ikinci dil öğrenen (D2) öğrenciler üzerinde yapılan çalışmalarda (Gaibani ve Elmenfi, 2014; Gaibani, 2014; Kamridah ve diğerleri, 2016) da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Örneğin, Kamridah ve diğerleri (2016), yaptıkları çalışmanın sonucunda kaygı ve konuşma performansı düzeyi arasında negatif yönlü anlamlı bir ilişki olduğunu bulgulamışlardır. Çalışmada, katılımcıların düşük düzeyde kaygı içinde olmalarının bile konuşma başarımını negatif yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmadan elde edilen diğer bir sonuç katılımcıların konuşma kaygısı ve konuşma başarımı puanlarının cinsiyete göre anlamlı farklılık göstermemesidir. Bu çalışmada ulaşılan konuşma kaygısının cinsiyete göre farklılık göstermediği yönündeki sonuç Kumar, Kaur & Thakur (2017) tarafından yapılan çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmemektedir. Kumar, Kaur & Thakur (2017) araştırmalarında topluluk önünde konuşma kaygısının cinsiyet ve yaş bakımından anlamlı farklılık göstermediğini, farklı sosyoekonomik düzeydeki öğrencilerin konuşma kaygılarının ise anlamlı farklılık gösterdiğini bulgulamışlardır. Benzer bir biçimde Özkan & Kınay (2015) ve Gaibani & Elmenfi (2014) de çalışmalarında erkek ya da kadın olmanın konuşma kaygısı oluşturmada bir etkisinin olmadığını belirlemişlerdir. Konuşma dışındaki temel dil beceri alanlarına bakıldığında da cinsiyetin kaygı üzerindeki rolüne ilişkin elde edilen bulgular bu sonuçlarla koşutluk içerisindedir. Örneğin, Ko (2010) & Elkhafaifi (2005) tarafından yapılan çalışmada cinsiyetin dinleme kaygısı üzerinde bir etkisinin olmadığını

belirtmişlerdir. Altunkaya (2017) da Türkçeyi ikinci dil olarak öğrenen öğrenciler üzerinde yapmış olduğu çalışmada cinsiyet ile dinleme ve okuma kaygı düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı sonucuna ulaşmıştır.

Yapılan regresyon analizi sonuçları yordayıcı değişken konuşma kaygısı puanı ile yordanan değişkenler konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarından konuşma düzeni ve dil bilinci puanları arasındaki ilişkilerin orta düzeyde olduğu; konuşma başarımının alt boyutlarından konuşmacı psikolojisi ile konuşma kaygısı arasındaki ilişkinin ise düşük düzeyde olduğu göstermektedir. Analiz sonuçları bireylerin konuşma kaygılarının konuşma başarımı, konuşma başarımının alt boyutlarından konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarını yordamalarına ilişkin kurulan modellerin anlamlı olduğu, konuşma kaygılarının konuşmacı psikolojisi puanlarını yordamasına ilişkin kurulan modelin ise anlamlı olmadığı görülmüştür. Buna göre bireylerin konuşma kaygıları konuşma başarımı, konuşma başarımı alt boyutlarından konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarının anlamlı bir yordayıcısıdır, konuşmacı psikolojisi puanları üzerinde ise anlamlı bir yordayıcı değildir. Regresyon modeli sonuçları katılımcıların konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artışın, konuşma başarımı puanlarında 0,341 puanlık azalışa neden olduğunu ortaya koymuştur. Konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artış konuşma düzeni puanlarında 0,218 puanlık azalışa; konuşma kaygısı puanlarındaki 1 birimlik artış dil bilinci puanlarında 0,112 puanlık azalışa neden olmuştur. Bu sonuç Baki ve Kahveci (2017) tarafından Türkçe öğretmeni adayları üzerinde yapılan çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Baki & Kahveci (2017) etkili konuşma becerisinin, konuşma kaygısı tarafından olumsuz yönde ve anlamlı düzeyde yordandığını; etkili konuşma değişkeninin %5'lik kısmının konuşma kaygısı tarafından açıklandığı saptamışlardır.

Bu çalışma konuşma kaygısı puanlarındaki artışın konuşma düzeni ve dil bilinci puanlarında azalışa neden olduğunu ortaya koymaktadır. Konuşma başarımı alt boyutlarından konuşma düzeni; “Konunun bölümlerini kısaca tanıtıyor mu?”, “Konuşurken konu dışına çıkıyor mu?”, “Ana düşüncüyü yansıtabiliyor mu?”, “Ana düşüncüyü yardımcı düşüncelerle destekliyor mu?”, “Sonuç bölümü oluşturulmuş mu?”, “Konuşmayı etkileyici bir ifadeyle bitiriyor mu?”, “Konuşmayı özetliyor mu?” gibi davranışları kapsamaktadır. Konuşma başarımı alt boyutlarından dil bilinci ise “Sesleri doğru çıkarabilir mi?”, “Konuşma akışını bozan gereksiz sesler çıkarıyor mu?”, “Konuşma hızını dinleyenlerin anlayabileceği bir şekilde ayarlayabiliyor mu?”, “Anlamlı cümleler oluşturabiliyor mu?”, “Kelime ve kelime gruplarının anlamını vurgulayacak şekilde uygun yerlerde duruyor mu?” gibi davranışları kapsamaktadır. Bu davranışların niteliği dikkate alındığında konuşma kaygısındaki artışın konuşmacının hem zihinsel koordinasyonunu hem konuşmasının fizyolojik yönünü bozduğu söylenebilir.

Araştırmada konuşma kaygısının, konuşmacı psikolojisi puanları üzerinde ise anlamlı bir yordayıcı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Konuşma başarımı alt boyutlarından konuşmacının psikolojik durumu, “Duruşuyla kendine güveni ifade ediyor mu?”, “Dinleyenlerin tavırlarından etkileniyor mu?”, “Gereksiz hareketler yapıyor mu?”, “Sesi titriyor mu?” gibi davranışları kapsamaktadır. Konuşma kaygısının konuşmacı psikolojisi puanları üzerinde yordayıcı olmaması, konuşmacı psikolojisinin dışarıdan gözlemlenemeyen bir nitelik taşımasından kaynaklanabilir.

Bu çalışma konuşma kaygısının konuşma başarımını olumsuz yönde etkilediğini ortaya koymaktadır. Ancak konuşma kaygısının çeşitli yöntemlerle azaltılabileceğini vurgulayan çalışmalar bulunmaktadır. Aykaç & Çetinkaya (2013)'nın yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerisine etkisi konusunda yaptığı çalışmanın sonuçları bu yöntemin katılımcıların hem konuşma becerilerini hem konuşma sürelerini artırdığı yönündedir. Bu durum yaratıcı drama yönteminin kişinin konuşma kaygısını azalttığını ve özgüvenini geliştirdiği biçiminde yorumlanabilir. Nash, Crimmins & Opreescu (2016) topluluk karşısında konuşma kaygısının deneyimle azaltılabileceğini vurgulamışlardır. Nitekim Özkan & Kınay (2015) tarafından yapılan çalışma incelendiğinde öğretmen adaylarının konuşma kaygıları arasında daha önce resmi bir törende konuşma yapıp yapmama durumuna göre anlamlı bir farkın olduğu görülmektedir. Öte yandan Lihui (2016) tarafından yapılan çalışmada konuşma eğitimiyle psikoterapi uygulamalarının çocukların konuşma kaygılarını azalttığı sonucuna varılmıştır.

Kaynakça

- Aida, Y. (1994). Examination of Horwitz, Horwitz, and Cope's construct of foreign language anxiety: The case of students of Japanese. *Modern Language Journal*, 78, 155-168.
- Akkaya, A. (2012). Öğretmen adaylarının konuşma sorunlarına ilişkin görüşleri. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(20), 405-420.
- Altunkaya, H. (2017). Yabancı dil olarak Türkçe öğrenenlerin dinleme ve okuma kaygıları. *Education Sciences (NWSAES)*, 12(3), 107-121.
- Aykaç M. & Çetinkaya, G. (2013). Yaratıcı drama etkinliklerinin Türkçe öğretmen adaylarının konuşma becerilerine etkisi. *Turkish Studies-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 8(12), 671-682.
- Baki, Y. & Kahveci, G. (2017). Türkçe öğretmeni adaylarının konuşma kaygılarının etkili konuşma becerileri üzerindeki etkisi: bir yapısal eşitlik modellemesi. *Electronic Turkish Studies*, 12(4), 47-70.
- Demirel, Ö. (2004). *Türkçe öğretimi*. (6. Baskı), Ankara: Pegem Akademi.
- Elkhafafi, H. (2005). Listening comprehension and anxiety in the Arabic language classroom. *Modern Language Journal*, 89(2), 206-220.
- Elkhafafi, H. (2005). Listening comprehension and anxiety in the Arabic language classroom. *The Modern Language Journal*, 89, 206-220.
- Ellis, R. (1994). *The study of second language acquisition*, Oxford University Press.
- Gaibani, A. A. (2014). Determining the role of English language competence in influencing the public speaking anxiety of international post graduate students at the University of Utara, Malaysia. *International Journal of Learning and Development*, 4(2), 111-119.
- Gaibani, A. & Elmenfi, F. (2014). The role of gender in influencing public speaking anxiety. *British Journal of English Linguistics*, 2(3), 7-13.
- Gündüz, O. (2007). Konuşma eğitimi. Ahmet Kırkkılıç ve Hayati Akyol (Ed.), *İlköğretimde Türkçe öğretimi* içinde (s. 93-147). Ankara: Pegem Akademi.
- Hewitt, E. & Stephenson, J. (2012). Foreign language anxiety and oral exam performance: A replication of Phillips's MLJ Study. *The Modern Language Journal*, 96, 170-189.
- Horwitz E. K., Horwitz. M. & Cope J. (1986). Foreign language classroom anxiety. *The Modern Language Journal*, 70(2), 125-132.

- Humphries, R. (2011). Language anxiety in international students. *Griffith Working Papers in Pragmatics and Intercultural Communication* 4, 1/2 (2011), 65- 77.
- Işık, E. (1996). *Nevrozlar*. Ankara: Kent Matbaası.
- Jalongo, M. R. & Hirsh, R. A. (2010). Understanding reading anxiety: New insights from neuroscience. *Early Childhood Education Journal*, 37(6), 431-435.
- Kamridah, H., Yassi, A. H., Arafah, B. & Imran, N. (2016). Correlation between Level of Anxiety and Public Speaking Performance through Systematic Learning Approach in Foreign Language. *International Journal of Science and Research (IJSR)*, 5(9), 1658-1663.
- Keşaplı, G. & Çiftçi, M. (2017). Ortaokul öğrencilerinin konuşma kaygıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 54(1), 463-484.
- Ko, Y. A. (2010). *The effects of pedagogical agents on listening anxiety and listening comprehension in an English as a foreign Language context*. Doctoral Dissertation. Utah State University.
- Kumar, P., Kaur, J. & Thakur, N. (2017). Public speaking anxiety in relation to different demographic factors. *International Journal of Indian Psychology*, 4(4).
- Lihui, C. (2016). Reducing public speaking anxiety via combining psychotherapies with speech instruction. *Journal of Cross-Cultural Communication*, 12, 22-26.
- Liu, M. & Jackson, J. (2008). An exploration of Chinese EFL learners' unwillingness to communicate and foreign language anxiety. *Modern Language Journal*, 92, 71-86.
- MacIntyre, P. D. (1999). Language anxiety: a review of the research for language teachers. In D. J. Young (Ed.) *Affect in foreign language and second language learning: a practical guide to creating a low-anxiety classroom atmosphere*. Boston: McGraw-Hill.
- MacIntyre, P. D. & Gardner, R. C. (1994). The subtle effects of language anxiety on cognitive processing in the second language. *Language Learning*, 44, 283-305. doi: 10.1111/j.1467-1770.1994.tb01103.x
- Menzel, K. E. & Carrell, L. J. (1994). The relationship between preparation and performance in public speaking. *Communication Education*, 43(1), 17-26.
- Nash, G., Crimmins, G. & Opreşcu, F. (2016). If first-year students are afraid of public speaking assessments what can teachers do to alleviate such anxiety? *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 41(4), 586-600.
- Özkan, E. & Kınay, İ. (2015). Öğretmen adaylarının konuşma kaygılarının incelenmesi (Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi örneği). *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim (Teke) Dergisi*, 4(3), 1290-1301.
- Sallabaş, E. (2011). *Aktif öğrenme yönteminin ilköğretim ikinci kademe öğrencilerinin konuşma becerilerine etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Yaman, H. (2014). Ortaokul öğrencilerinin genel kaygı düzeyleri, yazma kaygıları ve Türkçe dersine yönelik tutumları arasındaki ilişki. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 14(3), 1111-1122.
- Yıldız, C. (2008). "Konuşma öğretimi". (Ed.: C. Yıldız), *Yeni öğretim programına göre kuramdan uygulamaya Türkçe öğretimi*. Ankara: Pegem Yayıncılık, s. 155-178.